

Vänsterpartiets

förslag till

Budget 2023 och plan 2024-2026 för Örnsköldsvik

Till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige.

Vänsterpartiet yrkar

att Kommunfullmäktige fastställer den kommunala skattesatsen fr o m 2022 oförändrad till 22.71 kronor.

att Kommunfullmäktige beslutar att anta Vänsterpartiets förslag till budget för 2023 med plan för 2024 – 2026 (bilaga).

att Kommunfullmäktige antar följande ekonomiska mål för mandatperioden 2023-2026:

- **Resultatet för kommunen** ska uppgå **till minst 1,5 %** av skatteintäkter och statsbidrag under mandatperioden.
- **De skattefinansierade investeringarna** ska uppgå till **max 2500 Mkr** under mandatperioden
- **Resultatet för den kommunala koncernen** ska uppgå till **minst 4 %** av skatteintäkter och statsbidrag under mandatperioden
- **Låneskulden för den kommunala koncernen** ska **inte överstiga 4,5 Mdkr** under mandatperioden

Vänsterpartiets förslag till kommunbudget 2023-2026

Vi tror på allas lika värde, allas rätt till ett värdigt liv och en dräglig tillvaro. Vi vill slå vakt om våra offentliga välfärdsverksamheter och trygghetssystem. Våra gemensamma resurser är till för alla och inte bara för några få människor. Tillsammans bygger alla vi som bor här framtidens Örnsköldsvik med omsorg om kommande generationer. Kommunen går i spetsen för klimat- och miljöinsatser och för att värna biologisk mångfald och allas tillgång till våra viktiga vatten och naturområden.

Vår princip är att satsa pengarna innan bekymmer uppstår, inte efter. Samordningen och samverkan inom kommunkoncernen ska utvecklas. Skola, vård och omsorg som kommunen är ansvarig för ska också drivas av kommunen, privatisering och vinstintressen hör inte hemma där.

Behoven ska styra. Under budgetåret 2023 prioriteras:

- **Investeringar och andra insatser för klimatet**
- **Ökad grundbemanning och bra arbetsvillkor inom skolan och omsorgen.**
- **Utveckling av landsbygden**

Klimatkrisen är akut

Klimatstrategin ska följas.

Klimatsekretariatet används för att följa koldioxidbudgeten

Nämnderna tillförs medel. Klimatåtgärder ingår i deras ordinarie uppdrag.

Investera i solenergi

Öka kollektivtrafiken

Fler elbilar

En gemensam flygplats i Höga Kusten

Bygg i trä

Skogen en kolsänka

Målsättningen att hela kommunkoncernen ska vara klimatneutral och energieffektiv år 2030 måste stå i fokus för alla kommunala organ och omsättas i konkreta åtgärder. Kommunens klimatstrategi ska preciseras och följas så att de åtgärder vidtas som behövs för att målet ska nås. Arbetet följs upp samordnat med övrig ekonomi- och verksamhetsuppföljning. Klimatsekretariatets rapporter används för att bedöma hur vi använder den knappa koldioxidbudget som vi har i förhållande till 1,5-gradersmålet.

Nämnderna tillförs extra driftsmedel och investeringsramar för att kunna följa klimatstrategin utan att göra nedskärningar inom sina ansvarsområden.

Aktiva klimatsatser och investeringar idag skapar en attraktiv kommun samtidigt som de lägger grunden för framtidens jobb genom till exempel ökad lokal livsmedelsproduktion och utveckla klimatskogsbruk och omställning av industri och transporter.

Insatser görs för att

- kraftigt öka produktionen av sol och solvärme
- Övik Energi ska äga och producera sol-, vind- och vattenkraft
- öka gång- och cykeltrafiken
- öka den klimatsmarta kollektivtrafiken.
- samordna och effektivisera varutransporter
- öka andelen digitala möten och tjänster
- ersätta fossildrivna fordon med fordon utan koldioxidutsläpp
- infrastruktur för bredband och laddning av elfordon snabbt byggs ut till hela kommunen
- samverka med Höga Kusten-kommunerna om en gemensam flygplats för persontrafik.
- använda mark vid Örnsköldsviks flygplats till en solenergi-park
- trä och andra klimatsmarta material och metoder används i nybyggnation och renovering
- de nya förskolor som ska byggas ska vara klimatneutrala
- öka återvinning och återbruk av material, produkter och lokaler
- använda kommunens mark och skog som kolsänka och så att den biologiska mångfalden stärks.
- erbjuda mark för kolonilotter och lokala odlingsplatser på kommunens eller Övikshems mark.

Välfärdens verksamheter ska finansieras, vara effektiva och inte privatiseras

Statsbidragen måste öka

Staten har ett övergripande ansvar för att finansiera välfärden så att den är likvärdig och jämlik i hela landet. Detta ansvar är inte minst viktigt nu när Sverige går in i en lågkonjunktur och där kriget i Ukraina med dess följdverkningar för världsekonomin gör att inflationen ökar kraftigt. Denna budget utgår därför från att statsbidragen till kommunerna kommer att öka under mandatperioden.

Befolkningen ökar...

Det finns inget utrymme för skattesänkningar. Kommunens befolkningsutveckling har stor inverkan på både skatteunderlaget och statsbidragen. Rikets befolkning har ökat snabbare än kommunens vilket gör att kommunens andel av olika statsbidrag minskat. Omställningen mot mer hållbar industri, skogs- och jordbruk, energiproduktion och besöksnäring innebär dock att Norrlands befolkning kommer att öka snabbare, vilket redan haft betydelse i vissa kommuner. Denna budget utgår från att också Örnsköldsviks befolkning kommer att öka genom ökad inflyttning, fler födda och en minskad utflyttning under mandatperioden.

...om vi satsar på klimatet

...och har en fungerande välfärd

En förutsättning för detta är att Örnsköldsvik tar täten i klimatomställningen och i sann nolaskogsanda har en aktiv samverkan med företag, entreprenörer och civilsamhälle för att utveckla framtidens gröna jobb och starka, tåliga lokalsamhällen. Vi ska förknippas med väl fungerande skola, vård och omsorg, med att alla människors handlingskraft i hela kommunen tas tillvara och med att infrastruktur och kommunikationer finns och fungerar väl.

Sälj inte ut Övikshems bostäder!

En annan förutsättning är god tillgång till bostäder. Kommunen ska kunna erbjuda planlagd mark i hela kommunen. Övikshem har ett ansvar för att hyreslägenheter är tillgängliga för alla i centralorten och större orter på landsbygden. Ingen utförsäljning av allmännyttans bostäder ska ske utan dessa ska utvecklas.

Våra nyanlända behövs

Ett strategiskt utvecklingsområde är att fler nyanlända som fått uppehållstillstånd väljer att bo och arbeta i kommunen. Ett annat är att skapa möjligheter för den nya generationens omställare att flytta hit och satsa på livsmedelsproduktion och livsmedelsförädling mm.

Folkhälsoarbete med motion, goda levnadsvanor och träffpunkter som erbjuder social samvaro är viktigt för att öka livskvalitet och minska omsorgsbehoven.

Det ska vara lätt för företagen att få kontakt med och stöd av kommunen

Kommunens, även bolagens, alla verksamheter ska samordnas bättre för att gemensamt vara så effektiva som möjligt. Det ska bli enklare för invånare och företag att få kontakt med och stöd av kommunen. Samverkan med företag, föreningar och andra aktörer i kommunen utvecklas.

Mer verksamhet i egen regi

Insatser och verksamheter görs i ökad utsträckning i egen regi eller i samverkan med civilsamhället när det är effektivare eller ger större delaktighet än att upphandla externa tjänster. Uppföljningen av upphandlingar förbättras för att säkra korrekta beställningar, fakturor och leveranser. Vid större upphandlade projekt ska kommunen ha egen personal som aktivt bevakar kostnadseffektivitet och leveranser.

Vi ska själva äga våra lokaler

Kommunen ska äga sina egna verksamhetslokaler. De ska kunna ställas om och användas flexibelt inom olika typer av verksamheter, interna eller externa, dag- och kvällstid och när behoven förändras. Alla lokaler, även ute i byarna, ska underhållas och energieffektiviseras.

Nya fönster på skolan i Norrflärke. Släng ut oljepannan i Trehörningsjö!

Genom att personalen ges insyn i och möjligheter att påverka renoveringar och nybyggnationer kan kostnader sänkas där arbetsförutsättningar och arbetsmiljö förbättras. Återanvändning genom renovering och ombyggnation av fastigheter ska alltid prövas före nybyggnation.

Lärare, städ och omsorgspersonal ska ha makt över sitt arbete!

Utvecklingsarbete ska så långt som möjligt ske ute i kommunens verksamheter och inte genom särskilda utvecklingsresurser. Stödresurser ska finnas nära de som har det operativa ansvaret. Utifrån detta omprövas hur den administrativa överbyggnaden med stabs- och utvecklingstjänster ska se ut.

Låna till nödvändiga investeringar

Resultatmålet för kommunen ska ligga på 1,5 % av skatter och statsbidrag. För att kunna göra nödvändiga investeringar, inte minst till klimatinsatser, behöver andelen som lånefinansieras öka. Detta förbättrar också förutsättningarna för kommunens invånare och företag att klara den kommande lågkonjunkturen.

Utdelningen från kommunens bolag i Rodret kan ökas något tack vare minskade koncernbidrag till flygplatsen och förbättrat resultat för Övik Energi. Inom ramen för sina uppdrag och riktlinjerna i denna budget ska bolagen öka sina insatser för klimatet och landsbygdsutveckling.

Välfärden är inte till salu

**Inte
till salu**

Hela vår kommun ska utvecklas

Landsbygden nyckel för kommunens utveckling

En fungerande och tillgänglig offentlig infrastruktur och samhällsservice ska finnas i hela kommunen. Kommunen ska samverka med och ge stöd till civilsamhället, företag och lokala initiativ för att stärka en hållbar landsbygdsutveckling.

Företag och boende på landsbygden ska kunna låna till sina företag och hus

Insatser görs för att utveckla landsbygden genom att bland annat

- öka tillgången på bostäder, även hyresrätter, trygghetsboenden och boendekooperativ

- pröva nya vägar och insatser för att underlätta finansiering av investeringar, bostäder och utvecklingsinsatser

- förenkla för yrkesverksamma personer att flytta till landsbygden, till exempel genom bättre möjligheter att kombinera småskalig livsmedelsproduktion med arbete på distans

- utveckla nya kollektiva eller kooperativa resformer, till exempel gemensamma byabussar och laddningsstationer, samverkan i bilpooler med elbilar och rälsbuss Örnsköldsvik-Anundsjö och norrut. Ett test genomförs med ca 100 vuxna som får åka avgiftsfritt i landsbygdstrafiken under 2 år inom kommunen.

Pröva nya resformer – byabussar, elbilpooler, rälsbuss eller byns egen idé

En satsning görs på att i stället för externa köp av livsmedelsprodukter köpa tjänster av traktens jord- och lantbrukare. Kommunen köper till exempel ungdjur eller odlingslotter för grönsaker och upphandlar därefter skötseln av dessa från lokala lantbrukare i stället för att upphandla de färdiga produkterna. Genom detta stärker vi både vår självförsörjning och näringen i närområdet.

Säkra gröna jobb genom ”Den kommunala kon”

Genom fler mindre upphandlingsavtal med tydliga krav på bra arbets- och miljövillkor blir det enklare för lokala producenter och leverantörer att lämna anbud och vinna upphandlingar. Kommunen ska fortsätta vara FairTrade-certifierad.

Alla ska ha tillgång till stränderna och vår natur.

Alla invånare, både i staden och på landsbygden, ska ha tillgång till vår natur med hav och vattendrag, skog, berg och dalgångar.

Freda Varvsberget!

Varvsbergets topp fredas från bebyggelse. Området vid småbåtshamnen i Lugnvik och Strandparken samt stranden mellan hamnkranarna och gamla järnvägsstationen används som ströv-, aktivitets- och grönområden.

De fysiska miljöerna vi rör oss i till vardags har såväl en funktionell betydelse som att de påverkar hur Örnsköldsvik uppfattas ur ett estetiskt perspektiv. Det gäller gator, vägar, fastigheter, bostäder, grönområden osv.

Planprocessen ska utvecklas. Inga fler planer i slutna rum!

Allmänhetens, berörda grannar, föreningar och företag samt alla politiska partier ska ha insyn och möjlighet att påverka redan på idéstadiet. Det är viktigt att kommunen följer upp och lär när detta inte fungerat fullt ut, till exempel de inledande processerna kring Varvskajen och Stadsdel 2030/Lugnviksområdet.

Blandad bebyggelse

Genom detaljplaner och på annat sätt ska kommunen bidra till ett mer jämlikt boende med blandad bebyggelse med hyresrätter, villor och bostadsrätter i alla stadsdelar och byar.

	Hyresrätter där även personer med låga inkomster har möjlighet att bo ska alltid planeras in.
Rekrytera deltidsbrandmän	Räddningstjänsten är grundläggande för medborgarnas trygghet och säkerhet runt om i kommunen. Klimatförändringarnas effekter innebär nya behov. För att säkerställa bemanningen vid våra deltidsbrandstationer prövas nya lösningar i samverkan mellan olika förvaltningar och näringslivet.
Företagsklimat i världsklass genom bra samhällsservice	Kommunen ska ta ansvar för ett bra företagsklimat och för att kommunens företag ska kunna utvecklas genom att den grundläggande samhällsservicen fungerar för företagen och deras anställda: <ul style="list-style-type: none"> - Hotet mot klimatet ska bekämpas. - Skolan är bra för samtliga elever. - Vården och omsorgen fungerar och är tillgänglig. - Kompetensförsörjningen förbättras. - Kultur- och friluftslivet är attraktivt. - Infrastrukturen utvecklas för företagens behov på både kort och lång sikt.
Professionell, snabb och lösningsinriktad service till företagen	Den kommunala servicen till såväl nya som befintliga företag förbättras genom regelbundna företagsbesök, dialogträffar och en professionell, snabb och lösningsinriktad service från kommunens sida, särskilt mot de små och medelstora företagen.
Arbetskraft till företagen och jobb till de arbetssökande	Nytilträdande och arbetslösa på arbetsmarknaden behöver goda möjligheter att utbilda sig och arbeta i Örnsköldsvik genom aktiv samverkan med företagen, utbildningsväsendet, Samordningsförbundet och Arbetsförmedlingen. En väl fungerande kommunal vuxenutbildning är viktig. Validering och stöd till nyföretagande är särskilt viktigt för nyanlända.
SFI och vuxenutbildningen ska drivas av kommunen	Samarbetet mellan skolan och näringslivet, till exempel Komtek och Vård- och omsorgscollege, fortsätter att utvecklas. Universitet och yrkeshögskolan påverkas aktivt att förlägga utbildningar eller samlingar inom distansutbildningar till kommunen. SFI och vuxenutbildningen ska återtas i kommunens regi och samverka nära med gymnasieskolan.
Jobb till ungdomar och personer med funktionsvariation	I samverkan med civilsamhället, sociala företag och föreningar ses andra möjligheter över att erbjuda praktik eller anställning till arbetslösa ungdomar, långtidsarbetslösa och personer som har en funktionsvariation. Alla förvaltningar erbjuder arbetsmarknadsinsatser och praktik. Sommarjobbsgarantin utökas till fler årskurser.

Satsa på personalen

Öka grundbemanningen

Bra arbetsscheman

Fortbildning

Inflytande

Friskvård

Minst 80% ska ha heltid

Lyssna på facken och skyddsombuden!

Studietjänster där vikarier kan kombinera arbete och studier

Minska behovet av stafettpersonal genom försök med kortare arbetstid

Personalen ska ha sådana löner, arbetsvillkor och arbetsmiljö att kommunen blir en attraktiv arbetsgivare. Grundbemanningen behöver öka inom framför allt skolan och omsorgen så att personaltätheten är tillräcklig och möjliggör bra arbetsscheman och att andelen med tillsvidare- och heltidsanställning ökar. Personalen ska ha tid och möjlighet till fortbildning, att planera och utveckla sitt arbete och att påverka både verksamheten och sin egen arbetssituation. Möjligheterna att delta i friskvårdsaktiviteter ska förbättras.

Minst 80% av anställningarna ska vara på heltid vid slutet av mandatperioden. Vid varje rekrytering av personal ska antalet och andelen heltidstjänster öka; redan anställd personal erbjuds i samband med detta på ett systematiskt sätt heltid.

De fackliga organisationerna och skyddsombuden ska ges bra förutsättningar att arbeta. De ska känna att arbetsgivaren lyssnar på och tar tillvara deras synpunkter på alla nivåer. Samverkansavtalet ska följas.

Kommunen har under de kommande åren ett stort rekryteringsbehov. I kommunens olika verksamheter finns ett stort behov av vikarier för att lösa tillfälliga personalbehov, vilket är en utmaning i vår strävan att hålla hög kontinuitet och kvalitet. Genom personalpooler och ökad grundbemanning minskar behovet av tillfälliga anställningar. Obehöriga vikarier erbjuds studietjänster där arbete kombineras med utbildning på arbetstid. Ett försök med förkortad arbetstid genomförs inom Valfärdsförvaltningen för att minska och motverka behovet av inhyrd personal, till exempel bland socialsekreterare eller sjuksköterskor.

Bildningsnämnden

En skola och förskola för alla barn

Skolan och förskolan ska ge varje elev, förutsättningar att utvecklas maximalt efter sin egen förmåga. Alla ska känna sig trygga i skolmiljön. Ju yngre barnen är, desto viktigare är det att förskolan och skolan ligger nära byn eller bostadsområdet.

En bra kommunal skola, motverka privata bolagsskolor

En större andel privata friskolor ökar segregering och minskar likvärdigheten i skolan samt ökar kommunens kostnader. Kommunen ska därför inom ramen för de lagliga möjligheter som finns motverka att privata koncerner startar nya friskolor. Hur skolpengen fördelas ses över för att den kommunala skolan så långt möjligt inte ska missgynnas.

Öka grundbemanningen

Grundbemanningen inom skolan behöver öka för att utbildningen ska kunna vara anpassad utifrån varje barns och ungdoms förutsättning. Personaltätheten inom förskolan, fritids och de första årskurserna inom grundskolan ska öka så att barngrupperna kan minskas. Resursfördelningssystemet ändras så att alla elever kan få likvärdiga förutsättningar utifrån sina behov.

Sätt in extra stöd tidigt

För att barn och elever som behöver extra stöd ska kunna få det så snart som möjligt och med kontinuitet behövs även ökad tillgång till specialkompetens (ex. specialpedagoger och speciallärare) samt elevassistenter. Barn som har hög frånvaro eller inte klarar att delta i ordinarie barngrupper eller klassundervisning ska stödjas individuellt utifrån sina behov. Elevhälsan utvecklas. Familjecentralen med den öppna förskolan ska fortsätta sitt viktiga arbete.

Nattis behövs

Utifrån den arbetsmodell som implementerats för det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar upp till 20 år, fortsätter vi att fokusera på samordnade insatser inom ramen för Ung Utveckling.

Vi behöver mer personal i skolan. Personalen behöver bättre villkor och förutsättningar.

Kommunens barnomsorg på kvällar och nätter är viktig både för barnens och föräldrarnas trygghet och för att kvälls- och nattöppna verksamheter ska klara sin kompetensförsörjning. Arbetet att behålla och rekrytera kompetent personal är avgörande för en bra skola. Utöver bra löner och andra arbetsvillkor, bra lokaler och arbetsmiljö krävs också bättre förutsättningar för planering och uppföljning, bättre möjligheter att påverka och bättre tillgång till läromedel och utbildningsmaterial.

Ge våra vikarier utbildning. Inrätta studietjänster.

Genom att ge vikarier möjlighet att få en anställning där de på arbetstid få utbildning och behörighet och genom bättre möjligheter till fortbildning förbättras kompetensförsörjningen.

Elever från olika förhållanden ska mötas

Det är viktigt att förbättra integrationen i våra skolor och förskolor och aktivt motverka segregation. Därför ska eftersträvas att elever med olika bakgrund möts i kommunens alla skolor. Nolltolerans mot mobbing och annan kränkande behandling är en självklarhet.

Stöd så att alla klarar skolan

Det finns även fortsättningsvis ett behov av att på ett bra sätt möta kommuninvånare med annat förstaspråk genom ett bra integrationsarbete med språkträning, utökad samhällsorientering och utbildning parallellt med praktik och arbete under etableringstiden. Bildnings- och Vårdförvaltningen ska prioritera samverkan för elever med särskilda behov och inom integrationsarbetet.

Avgiftsfri kulturskola för alla

Kulturskolan är en tillväxtfaktor. Den ska vara avgiftsfri och arbeta uppsökande så att alla barn kan delta oberoende av föräldrarnas ekonomi och bakgrund.

Kulturskolans behov ska styra nya kulturarenan

I arbetet med att skapa en levande kulturarena för skapande och upplevelser dag- och kvällstid är kulturskolans behov en viktig utgångspunkt.

Stärk skolbiblioteken

Alla skolor ska ha fungerande och bemannade skolbibliotek. En plan tas fram för hur de brister som finns efter de senaste årens nedskärningar snarast kan åtgärdas.

SFI och vuxenutbildningen återtas i kommunal regi

Svenska för invandrare (SFI) och vuxenutbildningen, som sedan ett par år upphandlats från privata aktörer ska återtas i kommunal regi. Utöver att förbättra planerings- och samordnings-möjligheterna innebär det att de resurser kommunen satsar på Lärcentrum fullt ut går till de studerande som har behov av extra stöd i stället för att ge privata aktörer möjligheter att slimma verksamheten för att öka sin vinst.

Kommunens pengar ska gå till utbildningen!

Välfärdsnämnden

Kommunens verksamheter inom vård och omsorg, även personlig assistans, ska fortsätta att drivas i egen regi. LOV ska inte användas.

Fler äldre – ökande behov

Antalet äldre och personer med vård- och omsorgsbehov ökar. De ska ha makt och inflytande över sina egna liv och få den vård och omsorg de behöver. Erfarenheterna från Corona-pandemin visar på vikten av hög kontinuitet för att minska risk för smittspridning.

Högre personaltäthet – ökad grundbemanning

Personaltätheten behöver därför öka inom boenden och hemtjänst. En förutsättning för detta är en högre grundbemanning med kompetent personal, vilket i sin tur kräver bra löner och arbetsvillkor med inflytande, bra scheman utan delade turer och heltidsanställning. De satsningar som de riktade statsbidragen i äldreomsorgssatsningen och äldreomsorgslyftet har möjliggjort ska fortsätta. Medel avsätts för Träffpunktens förebyggande verksamhet. Det är viktigt för att motverka ökad psykisk ohälsa, ensamhet och isolering.

Nej till "Hälsoscheman"

Fler sjuksköterskor

Genom att i god tid få erbjudande om trygghetsboende eller annan anpassad bostad kan livskvaliteten höjas och behovet av särskilt boende fördröjas för vissa äldre. Fler äldre har också större behov av insatser och sjukvård oavsett om de bor hemma eller på boenden. Fler sjuksköterskor behövs i äldreomsorgen. Samverkan med primärvården ska utvecklas.

Fler LSS-platser

Personer med funktionsvariationer ska kunna delta i samhällslivet på sina villkor för att främja hälsa och välbefinnande. Behovet av LSS-insatser från kommunen ökar när staten inte tar sitt ansvar. Det gör att det blir svårare för många att leva i hemmet och att behovet av boenden ökar.

Den dagliga verksamheten behöver fler platser och alternativ av sysselsättning. Tillgänglighet och kvalitet i daglig verksamhet ökar genom samverkan med den sociala ekonomin och arbetsmarknads- och rehabiliteringsverksamheten inom kommunen.

Individ- och familjomsorg för att alla ska kunna leva ett bra liv

Utgångspunkten för kommunens arbete inom individ- och familjeomsorgen är den enskildes behov för att kunna leva ett självständigt och bra liv. Utanförskap, ohälsa och ökande klyftor ska motverkas. Utifrån detta är insatser inom försörjningsstöd, boendestöd, missbruksvård och -rehabilitering, psykosocialt stöd, kvinnojour och andra områden viktiga.

Tidiga och uppsökande insatser med barnen i fokus

Tidiga och uppsökande insatser är avgörande för att förhindra att små utmaningar blir stora problem för barn och unga. Personer med psykisk ohälsa eller funktionsvariationer prioriteras särskilt.

Familjecentralen är en viktig resurs som ska stöttas och utvecklas.

Behovet av stöd ökar till föräldrar och anhöriga till barn och vuxna som är sjuka eller av annat skäl behöver extra stöd. Kommunens anhängigstöd och avlastning ska möta detta. Föräldrabyrån liksom Ungdomsmottagningen och andra stödinsatser är också viktiga.

Kommunen har extra fokus på barn och unga, som är placerade i familjehem och i HVB-hem, som i ökad utsträckning bedrivs på hemmaplan i kommunens regi.

Kommunen måste ta ansvar för att arbetslösa ska få jobb

Lågkonjunkturen gör att svårigheten för nytilträdande och personer som står långt från arbetsmarknaden att få arbete ökar. Antalet personer med försörjningsstöd riskerar att öka samtidigt som kostnader och ansvar övervältras från staten till kommunen genom nedskärningarna inom arbetsmarknadspolitik.

Arbetsmarknadsenheten med Startpunkten och Återbruket ska utvecklas – inte avvecklas

Kommunen behöver därför fortsätta med aktiva arbetsmarknadsinsatser i samverkan med Arbetsförmedlingen, Samordningsförbundet, näringslivet och utbildningsanordnare. Arbetsmarknadsenheten med Startpunkten, Återbruket och andra insatser blir viktigare. Dessa verksamheter ska drivas i kommunens regi och möjligheten att utveckla verksamheterna vidare, t ex med en Återbruksgalleria, utreds. Särskilda insatser görs för att nyanlända kvinnor ska få egen försörjning genom utbildning och arbete.

Återbruksgalleria

Arbetet för att motverka alla former av våldsbejakande extremism bedrivs utifrån kommunens handlingsplan i samverkan med övriga berörda förvaltningar, myndigheter och civilsamhället.

Stoppa mäns våld mot kvinnor!

Insatser mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är prioriterat inom alla områden. Kvinnojouren ska få utökat stöd från kommunen.

Kultur- och fritidsnämnden

Föreningslivet är basen

Föreningslivet och kulturen är i mångt och mycket själva kittet i vårt samhälle. Det ideella föreningslivet utgör en viktig grund för vårt demokratiska samhälle, där människor med olika bakgrund och erfarenheter möts för att utbyta tankar och idéer. Idrott och friluftsliv, liksom kulturupplevelser, främjar välbefinnande och god hälsa. Ett aktivt friluftsliv, idrotts- och kulturliv som är synligt nationellt och internationellt är viktigt för utvecklingen av Örnsköldsvik.

Kultur, idrott och friluftsliv gör att vi mår bättre – och lyfter vår kommun

Alla ska kunna vara med

Alla, oavsett kön och könsidentitet, ska ha lika goda förutsättningar att delta i idrott, friluftsliv och kultur. Det är viktigt att träffpunkter och föreningar har ett inkluderande arbetssätt där även nyanlända barn kvinnor och män finner meningsfulla umgängesplatser och arenor som stärker och förenklar vägen in i samhället.

En topprankad kommun

Örnsköldsvik är en av landets bästa friluftskommuner. Vi har fantastiska förutsättningar för naturupplevelser både i kust- och inland. Det är viktigt att vi fortsätter att underhålla och utveckla dessa och att säkerställa och förbättra tillgängligheten.

Bevara Gene Fornby

Kommunen ska agera för att bevara och utveckla Gene Fornby med närliggande friluftsområden.

Rättvist föreningsstöd

Funktionsvariation ska inte sätta stopp för möjligheten att njuta av friluftslivet i kommunen. Alla ska ha tillgång till badplatser, fiskeställen, raststugor och andra besöksmål i våra natur-, friluftsliv- och fiskevårdsområden. De lokaler och anläggningar som används för kultur- och fritidsverksamheter ska vara tillgängliga och ändamålsenliga så att alla kan delta och känna sig välkomna. Kommunens föreningar är en viktig del av kulturlivet och idrotten och behöver god ekonomi och lämpliga lokaler. Kommunens stöd till kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter ska vara rättvist fördelat och följas upp enligt tydliga spelregler. Stöd till bredd- samt barn- och ungdomsverksamhet prioriteras.

Mindre till MoDo ger mer till bredden

Stödet till den professionella idrotten inom MoDo Hockey och Hägglunds Arena ska minska om det inte kan kopplas till en ökning av breddverksamheter inom kultur och idrott i arenan eller att kommunala verksamheter har ökat behov av lokalerna.

Bygget av den nya simhallen i centrala Örnsköldsvik ger nya möjligheter för både motion och idrott. De renoverade simhallarna på våra serviceorter ska nyttjas effektivt och göras tillgängliga för föreningslivet och invånarna i dessa områden.

Utveckla Skyttis – men glöm inte alla andra anläggningar runt om i kommunen

Insatserna för att stärka och profilera Skyttisområdet med dess anläggningar som en samlad och viktig del av kommunens idrotts- och friluftslivsområde fortsätter. Samtidigt ska kommunen också bidra till att andra idrottsanläggningar, skidbackar och spårområden runt om i kommunen kan utvecklas.

***Fritidsbanken ger alla
möjlighet att delta***

För barn och ungdomar är det speciellt viktigt att få möjlighet att prova på, att utveckla sin kompetens och bredda sina erfarenheter inom många olika områden. De som inte har egen utrustning ska kunna låna musikinstrument, idrottsutrustning och annat av kommunen. Storleken på föräldrarnas plånbok ska aldrig avgöra barnens möjligheter att delta.

Att prioritera barn och ungdomar är viktigt också för att motverka psykisk ohälsa och ensamhet.

***Biblioteken och kulturskolan
är basen***

Fritidsgårdarna, biblioteken, kulturskolan, museet och Sliperiet är viktiga basresurser för kulturlivet och hela samhället. En genomlysning av och satsning på på fritidsgårdar och bibliotek görs i hela kommunen.

Fritidsgårdar och uppsökande verksamhet har en viktig funktion att fylla i ett demokratiskt samhälle. Många barn och unga behöver dem som en tillflyktsort, de ökar också jämlikheten i vårt samhälle och motverkar utslagning och kriminalitet. De rustas så att de når fler och bättre kan fylla denna viktiga roll.

Biblioteken fyller en viktig funktion för utveckling av läsförståelse och bildning.

Offentlig konst är en viktig tillgång för vårt samhälle – både idag och imorgon.

***Satsning på bibliotek och
fritidsgårdar***

Alla samlingslokaler, kulturföreningarna, studieförbunden och hembygdsgrupper ger goda förutsättningar för att kunna bygga ett rikt och aktivt kulturliv.

***En kulturarena för hela
kommunen***

En ändamålsenlig kulturarena planeras för att kunna ta emot de musik-, dans- och teaterföreställningar som erbjuds av Teater Västernorrland och andra producenter. Denna ska utformas så att kulturskolan och övriga kulturutövare ges bättre villkor och så att kulturlokaler runt om i kommunen också kan utvecklas.

Genom nya kultur- och samarbetsformer kan kulturlivet främjas i hela kommunen.

Samhällsbyggnadsnämnden

Klimatet i fokus

Arbetet för att på ett medvetet sätt planera och bygga ett samhälle anpassat till framtidens klimatförändringar står i fokus. Örnsköldsviks kommun ska gå i spetsen för att minska klimatbelastningen. I alla politiska beslut måste hänsyn tas till klimat och hållbarhet.

Kollektivtrafiken måste förändras för att ge största möjliga nytta

Kollektivtrafiken behöver byggas ut och utvecklas i centralorten, på landsbygden och regionalt så att fler kan och vill använda den. Nya reseformer med nya fordonstyper på väg eller räls behöver utvecklas. Turtäthet, linjesträckning och avgifter/avgiftsfritt för olika grupper ses över för att öka resandet med kollektivtrafiken. Ungdomskortet ska vara kvar och utvidgas så att det gäller från förskoleklass (6 år) till avslutat ungdomsgymnasium.

Behåll och utvidga ungdomskortet

För att möjliggöra detta ska kommunen vara en aktiv part i Kollektivtrafikmyndigheten i länet för att öka reseutbudet och effektiviteten. Kommunens kostnader bör till exempel inte automatiskt öka med fler resande om inte trafikföretagets kostnad ökar. Arbetet påbörjas med målsättningen att kommunen återtar vissa delar av busstrafiken i egen regi.

Busstrafik i egen regi

All linjelagd kollektivtrafik är nu fossilfri. Nästa steg är att all kollektivtrafik blir utsläppsfri.

Säker trafikmiljö även i kristider

Underhållet av kommunens infrastruktur måste ske kontinuerligt för att inte kostnader och risker ska öka. Trafikmiljön för alla typer av trafikanter ska vara så säker som möjligt. Gatubelysning, snöröjning och halkbekämpning måste bibehållas på en nivå som möjliggör säkra transporter och resor, inkl. gång och cykel, året runt.

Säkra trafikmiljöer kring skolorna prioriteras så att fler kan gå och cykla.

Aktivitetsplatser för alla

Behovet av närlekplatser, generationsmötesplatser, isytor, skateparker och andra typer av aktivitetsplatser ses över så att barn och boende i alla åldrar och från olika typer av bostadsområden och byar har tillgång till dem och kan mötas.

Snabbt och professionellt stöd till de som vill bygga

Kommunen ska ge snabbt och professionellt stöd i hela planeringsprocessen till såväl företag som privatpersoner som söker lämplig mark eller vill bygga om, ut eller nytt.

På samma sätt ska kommunen ge ett snabbt och professionellt stöd när någon söker eller har fått tillstånd inom miljö-, hälso- och naturskyddsområdet. Informationen till och dialogen med framför allt de mindre företagen ska förbättras.

Energi- och klimat-rådgivningen allt viktigare

Kommunens verksamhet med budget- och skuldrådgivning, konsumentrådgivning och energi- och klimatrådgivning blir allt viktigare. Det ska vara tydligt för allmänheten hur och var man kan få stöd av rådgivningen.

DRIFTBUDGET 2023-2026

Budgetförslag 2023-2026

Partiförslag (V)

Mkr	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	
Årets resultat, Ek. läge 2023-2026, september 2022	-10	-39	+28	-43	
Återföring ofinansierat på nämnderna 2023-2026	69	88	92	96	
Ev. resultatförändringar t.o.m. 21 oktober	-14	-11	-23	-14	
Årets resultat, Utgångsläge inför Budget 2023	+45	+38	+97	+39	
Förändrade skattemedel (+ = besp, - = tillskott)					
KS DEMU (+3 Mkr i förutsättningarna 2023 och framåt)	-4,0	-2,0	2,0	3,0	
Ramökning klimatinsatser	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	
Satsningar inom Räddningstjänsten, upphandling/kontroll, tjänsteköp landsbygd mm	-4,0	-4,0	-3,0	-2,0	
Personalsatsningar generellt (friskvård mm)	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	
Effektivisering genom ökad samordning, minskad administration, färre utvecklingstjänster	5,0	7,0	10,0	10,0	
Samhällsbyggnadsnämnd	-34,0	-34,0	-34,0	-34,0	
Återställ ofinansierat (trafik samt drift gator o vägar)	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	
Ramökning klimatinsatser, utveckling kollektivtrafiken, nya resformer mm	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	
Planprocessen	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	
Kultur- och fritidsnämnd	-7,0	-10,0	-12,0	-11,0	
Ramökning klimatinsatser	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	
Föreningsstöd (mindre till MoDo o mer till breddverksamhet)	0,0	0,0	0,0	0,0	
Fritidsgårdar o bibliotek	-4,0	-6,0	-8,0	-8,0	
Friluftsområden	-2,0	-3,0	-3,0	-2,0	
Bildningsnämnd	-35,0	-35,0	-40,0	-40,0	
Återställ ofinansierat (volymer särskilan samt fortsatt IT-sasning)	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	
Ramökning klimatinsatser	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	
Ökad grundbemanning o specialkompetens, personalsatsningar inkl studietjänster	-20,0	-20,0	-25,0	-25,0	
Kulturskolan o skolbibliotek	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	
Integration (samhällsinfo, SFI/språk mm)	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	
Välfärdsnämnd	-69,0	-81,0	-79,0	-77,0	
Återställ ofinansierat (effkrav hum, fler ärenden IFO, volymer LSS o ÄO, sommarerbjudande personal)	-29,0	-29,0	-29,0	-29,0	
Ofinansierat ÄO-satsningen		-12,0	-12,0	-12,0	
Ramökning klimatinsatser	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	
Ökad grundbemanning, heltider, sjuksköterskor, studietjänster mm	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	
Tidiga insatser arbetsmarknad	-2,0	-3,0	-3,0	-3,0	
Försörjningsstöd	-3,0	-2,0	0,0	2,0	
Övriga förändringar					
Utdelning Rodret (1 förutsätt +18 Mkr 2023 och framåt) Ökning fr f a Övik Energi	10,0	10,0	10,0	10,0	
Ökande befolkning	7,0	15,0	22,0	30,0	
Ökande statsbidrag	150,0	150,0	110,0	110,0	
Sänkta kostnader politiker	3,0	3,0	3,0	3,0	
Klimatinsatser ej fördelade	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	
Årets resultat	+63	+51	+76	+30	+220
Årets resultat i % av skatteintäkter/statsbidrag	1,5%	1,2%	1,7%	0,7%	1,3%

2023-2026

Stödinfo för ekonomiskt mål

2023-2026

Resultatnivå 2,0% av skatteintäkter/statsbidrag	+81	+84	+86	+89	+340
Resultatnivå 3,0% av skatteintäkter/statsbidrag	+121	+126	+129	+133	+509

Förslag till ekonomiskt mål mandatperioden 2023-2026

KF:s resultatmål i % av skatteintäkter/statsbidrag	1,5%
Avvikelse mot KF:s resultatmål	-0,2%

SKATTEMEDEL PER NÄMND 2023-2026

Budgetförslag 2023-2026

Stödinfo. **OBS! Ej fyllas i.**

	Omräkn 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
2023 års prisnivå, Mkr					
Preliminära skattemedel 2023, sept 2022		3 939,8	3 939,8	3 939,8	3 939,8
KS	191,4	179,4	170,0	164,5	165,0
Preliminära skattemedel 2023, sept 2022		175,4	175,4	175,4	175,4
Tidigare beslutade tillskott		-	2,1	2,1	3,6
Tidigare beslutade minskningar/besparingar		-	-9,5	-11,0	-11,0
Förändrade skattemedel enligt spec. ovan		4,0	2,0	-2,0	-3,0
Samhällsbyggnadsnämnd	445,8	474,6	474,6	474,6	474,6
Preliminära skattemedel 2023, sept 2022		440,6	440,6	440,6	440,6
Tidigare beslutade tillskott		-		0,0	0,0
Tidigare beslutade minskningar/besparingar		-		0,0	0,0
Förändrade skattemedel enligt spec. ovan		34,0	34,0	34,0	34,0
Kultur- och fritidsnämnd	180,8	177,9	183,6	191,0	190,0
Preliminära skattemedel 2023, sept 2022		170,9	170,9	170,9	170,9
Tidigare beslutade tillskott		-	2,7	8,1	8,1
Tidigare beslutade minskningar/besparingar		-		0,0	0,0
Förändrade skattemedel enligt spec. ovan		7,0	10,0	12,0	11,0
Bildningsnämnd	1 569,2	1 594,2	1 592,6	1 598,2	1 598,2
Preliminära skattemedel 2023, sept 2022		1 559,2	1 559,2	1 559,2	1 559,2
Tidigare beslutade tillskott		-	3,4	4,0	4,0
Tidigare beslutade minskningar/besparingar		-	-5,0	-5,0	-5,0
Förändrade skattemedel enligt spec. ovan		35,0	35,0	40,0	40,0
Välfärdsnämnd	1 600,8	1 662,8	1 698,3	1 699,6	1 750,8
Preliminära skattemedel 2023, sept 2022		1 593,8	1 593,8	1 593,8	1 593,8
Tidigare beslutade tillskott		-	34,5	37,8	91,0
Tidigare beslutade minskningar/besparingar		-	-11,0	-11,0	-11,0
Förändrade skattemedel enligt spec. ovan		69,0	81,0	79,0	77,0
Övergripande					
Skattemedel Budget 2023	3 987,9	4 088,8	4 119,1	4 127,9	4 178,6
Förändring, Mkr		101,0	30,2	8,8	50,7

INVESTERINGAR

Budgetförslag 2023-2027

Partiförslag (V)

Investeringsprojekt (Löpande prisnivå, Mkr)	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Totalt projektet
Skattefinansierade investeringar	438	554	826	916	620	
KS/Konsult- och serviceförvaltning	280,9	246,7	248,8	137,8	117,8	
Vård- och omsorgsboende centralort 90 platser	10,0	66,2	100,0	20,0		196,2
Vård- och omsorgsboende Björna 16 platser	20,7		senast beslutad budget 59,2 Mkr			65,8
Ombyggnad Prisma psykosocialt boende	22,7		senast beslutad budget 20,0 Mkr			26,7
LSS gruppboendestad 6 platser 2 st (Domsjö)	32,9	15,0				52,0
LSS gruppboendestad 6 platser (Gimåt)	21,0					31,0
Förskola Köpmanholmen, 2 avd	10,0	5,6				15,8
Ny simhall	54,5	16,1				119,9
Tillagningskök Bodum		11,0	11,0			22,0
IT-lokaler + serverhall		20,0	20,0			40,0
IT och digitalisering	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
IT-investeringar	43,5	43,5	43,5	43,5	43,5	
Komponentutbyten inkl. energireducering	35,0	40,0	45,0	45,0	45,0	
Verksamhetsanpassningar, m.m.	24,6	23,3	23,3	23,3	23,3	
Inköp djur o odlingslotter	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	
Samhällsbyggnadsnämnd	100,5	141,0	180,8	240,5	96,5	
GC-väg Bjästa - Köpmanholmen	1,0	5,0	5,8			11,8
GC-väg Valhallav - Järvedsleden	1,0	5,0	4,0			10,0
Kollektivtrafik Bussnav Örnparken (Mobilitetslösn)	1,0	3,0	18,0	10,0		32,0
Gator/Vägar/GC/Kollektivtrafik, övrigt	21,0	26,5	38,0	34,0	52,0	
Modovägen bro över Moälven, Alfredshem	20,0	20,0				40,0
Modovägen bärighet gångtunnel Adnersgatan	1,0	9,0				10,0
Stads kaj, kaj 8	10,0					
Broar/Kajer/Anläggningar, övrigt		1,0	10,0	6,0		
Mötesplatser/Parker/Utemiljö	1,5	4,5	5,0	5,5	2,5	
IT och digitalisering	7,0	4,0	4,0	4,0	4,0	
Övriga investeringar samhällsbyggnadsnämnd	12,0	13,0	11,0	11,0	13,0	
Bussdepå och elektrifiering			10,0	120,0		130,0
Klimatsatsningar cykel/koll.trafik/elladdning mm	25,0	50,0	75,0	50,0	25,0	
Kultur- och fritidsnämnd	39,6	120,1	185,5	134,7	42,2	
Övriga investeringar kultur- och fritidsnämnd	6,3	3,8	2,7	5,7	1,4	
Öffentlig utsmyckning	0,750	0,750	0,750	0,750	0,750	
Multisporshall	5,0	64,0	63,0			
Utveckling av Skyttis idrotts- och friluftsområde	10,0	25,0	25,0	10,0		
Byte av konstgräsmatta på Skyttis	11,0					
Renovering bef bassäng + bef barnbassäng			20,0	19,1		
Paradiset Ombyggnation av Spa				16,0	40,0	
Nybyggnation arkiv/magasin museiverksamhet	1,5	1,5	19,0	19,0		
Vasaparken kulturhus		20,0	50,0	57,1		
Vasaparken kulturhus, inventarier				7,0		
Bibliotek, fritidsgårdar (integration)	5,0	5,0	5,0			
Bildningsnämnd	10,0	35,2	176,5	372,5	267,0	
Inventarier	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	
Förskola Domsjö, 8 avd			26,5	25,0		51,5
Förskola Domsjö, inventarier				2,0		
Förskola Centrala stan, 8 avd		5,0	25,0	21,5		51,5
Förskola Centrala stan, inventarier				2,0		
Förskola Bodum, 10 avd		5,0	35,0	24,5		64,5
Förskola Bodum, inventarier				2,0		
Förskola Köpmanholmen, inventarier		0,150				
Förskola Bredbyn, 6-8 avd		5,0	25,0	21,5		51,5
Förskola Bredbyn, inventarier				2,0		
Björmaskolan		5,0	20,0	30,0		55,0
Björmaskolan, inventarier				2,0		

INVESTERINGAR

Budgetförslag 2023-2027

Partiförslag (V)

Investeringsprojekt (Löpande prisnivå, Mkr)	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Totalt projektet
Sidensjöskolan			5,0	30,0	30,0	65,0
Sidensjöskolan, inventarier					2,0	
Gymnasieskola, ombyggnation			25,0	200,0	225,0	450,0
Renovering/energieffektivisering byaskolor mm	5,0	10,0	10,0	5,0	5,0	
Välfärdsnämnd	7,0	11,0	34,0	31,0	97,0	
Inventarier	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
Inventarier Vård- och oms.boende centr 90 pl			6,0			
Inventarier Vård- och oms.boende Björna 16 pl	1,0					
IT och digitalisering	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
Vård- och omsorgsboende Bjästa 50 platser			1,0	20,0	70,0	131,0
LSS gruppbostad 6 platser		5,0	21,0			26,0
LSS gruppbostad 6 platser				5,0	21,0	26,0
Investeringar utförda av annan aktör	0	0	0	0	0	
Solel och solvärme kommunens fgh o solpark (Övik Energi)	25	50	50	25	25	
Affärsmässiga investeringar	32	25	43	63	43	
KS/Kommunledningsförvaltning (finansförv.)	25,0	20,0	20,0	20,0	20,0	
Infrastruktur godsterminal Arnäsavall	5,0					28,5
Markförvärv, m.m.	14,0	15,0	15,0	15,0	15,0	
Exploateringar	6,0	5,0	5,0	5,0	5,0	
Samhällsbyggnadsnämnd	1,0	2,0	20,0	40,0	20,0	
Mobilitetslösön (Kollektivtrafik Bussnav Örnparken)	1,0	2,0	20,0	40,0	20,0	83,0
Laddstationer/bredband (Ö-vik Energi)	10	10	5	5	5	
Kultur- och fritidsnämnd	6,0	3,0	3,0	3,0	3,0	
Paradiset Utveckling kommersiell verksamhet	5,0	2,0	2,0	2,0	2,0	
Paradiset Reinvestering i anläggning	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
Summa investeringar	470	579	869	979	663	
därav utförda i egen regi	470	579	869	979	663	
därav utförda av annan aktör	0	0	0	0	0	

Understruken text: beslutade investeringar Röd text: ej finansierade investeringar Blå text: affärsmässiga investeringar

Skattefinansierade investeringar mandatperioden 2023-2026 inkl. annan aktör 2 734

Stödinfo för ekonomiskt mål

Investeringsutrymme skattefin. investeringar utifrån resultat 2%	1 127
Bedömt upplåningsbehov mandatperioden	1 607

Investeringsutrymme skattefin. investeringar utifrån resultat 3%	1 297
Bedömt upplåningsbehov mandatperioden	1 437

Investeringsutrymme skattefin. investeringar utifrån resultat enl förslag	1 006
Bedömt upplåningsbehov mandatperioden	1 728

Förslag till ekonomiskt mål mandatperioden 2023-2026

KF:s investeringsmål skattefin. investeringar 2023-2026	2 500
Avvikelse mot KF:s investeringsmål	-234